

Pokoj a dobro

Katolícky časopis farnosti Markušovce
Ročník 15 Číslo 5 December 2013

www.pokojadobro.sk

A NA ZEMI POKOJ ĽUĎOM DOBREJ VÔLE

Tak zneli slová anjelov, ktorí oznamovali pastierom radostnú zvesť, že sa narodil Pán Ježiš (porov. Lk 2, 14). Tieto slová sú nám veľmi známe, lebo často sa používajú vo Vianočnom období.

Na základe nich označujeme Vianoce sviatkami pokoja, lásky, rodiny... Chvilke narodenia Krista prežívame v kruhu svojej rodiny, v pohode, snažíme sa strániť hádok a konfliktov, aby sme si sviatky nepokazili a prežívali ich v príjemnej atmosfére.

Pokoj a rodinnú pohodu počas Vianoc niekedy prežívame naozaj naplno. Lebo pred sviatkami sa naháňame po obchodoch a supermarketoch, aby sme obsiahli čo najväčší počet zliav a akcií na nákup čo najväčšieho počtu darčiekov za čo najmenší obnos peňazí, a aby

sme pritom nejakú neschudobneli, veď je hospodárska kríza.

Svätý Jozef, keď prišiel do Betlehema, putoval z domu do domu, aby našiel príbytok pre Pannu Máriu a Ježiša, ktorý sa mal narodiť. My tiež pred Vianocami putujeme, ale z obchodu do obchodu. Svätý Jozef pri tomto putovaní myslel na Pannu Máriu a prichádzajúceho Ježiša, my myslíme sami na seba a na svoju peňaženku, aby vždy zostala naplnená zlatými eurami.

Nečudo, že po tomto obchodnom maratóne nám dobre padnú sviatky pokoja a pohody, keď si sadneme k televízii a pozrieme si nejakú peknú rozprávku alebo zaujímavý film. Ale nie nadtľho, lebo obchodníci hneď vyrukujú so silvestrovskými atrakciami

a hneď nato zľavy, ale tentoraz novoročné. A my sa opäť, hoci sme si pred sviatkami naozaj zaobstarali všetko na ich pokojné prežívanie, vydávame na obchodný maratón.

Ale anjeli nehovorili o pokoji od nákupov a obchodných akcií. Oni týmito slovami hovorili o pokoji pre našu dušu. Lebo Pán Ježiš nám svojím príchodom ukázal lásku svojho nebeského Otca, ktorú máme prijať do svojho srdca, očisteného vo sviatosti zmierania. Najprv sa musíme sami naučiť prežívať Božiu lásku a Boží pokoj, a potom sa máme stať anjelmí, ktorí ich šíria okolo seba. Až vtedy sa vianočné sviatky stanú skutočne sviatkami lásky, pokoja, pohody, porozumenia...

František Benko, kaplán

Posolstvo Vianoc

Ondrej Švančara
čítaj str. 3

Svätá omša

Ján Duda
čítaj str. 8-9

Silvester

Magdaléna Mrovčáková
čítaj str. 11

Milí čitatelia!

Prihovárať sa vo Vianočnom období a takmer na konci kalendárneho roka má zakaždým svoju špecifickú a aj nostalgickú príchut'. Vystáva potreba zaspomínať si, zhodnotiť rok, vyzdvihnúť úspechy, poučiť sa z menej príjemných situácií a poďakovať tým, ktorí si to zaslúžia. Ani tento rok tomu nebude v našej farnosti inak.

Na záver roka prednesie náš terajší správca farnosti Ondrej Švančara správu o uplynulom období. Vyčíslí farskú štatistiku, zhodnotí ekonomickú a hospodársku stránku a poďakuje všetkým, ktorí sa akýmkoľvek spôsobom zapojili do života farského spoločenstva.

Aj náš spoločný farský časopis uvažuje nad rokom 2013.

Spoločnými silami sa nám opäť podarilo vydať päť čísel, a tak prispievať k vytváraní určitej spolupatričnosti farnosti Markušovce s jej filiálkami – Tepličkou a Lieskovanmi. Chceme veriť, že mnohých z vás články, fotografie či grafika potešili a nás bude tešiť, ak aj povzbudili na ceste za spoločným cieľom.

V tomto roku sme sa rozlúčili s našou spolupracovníčkou MUDr. Jankou Virčíkovou, ktorá nás takmer osem rokov obohacovala svojimi lekárskymi radami. Pretože súkromné a pracovné povinnosti jej už nedovoľujú byť pravidelnou prispievateľkou, chceli by sme sa jej touto cestou za jej prínos veľmi pekne poďakovať.

Zároveň sme radi, že časopis od tohto vydania svojim pravidelným príspevkom obohatí docentka z Katedry žurnalistiky Filozofickej fakulty Katolíckej univerzity v Ružomberku Mgr. Terézia Rončáková, PhD., ktorá má bohaté a cenné profesijné skúsenosti. Naším spoločným cieľom bude formovať kultúru písomného prejavu všetkých, ktorí sa usilujeme, alebo chceme začať prispievať do rozličných, a hlavne kresťanských periodík. Veríme, že jej odborná účasť v našom časopise k tomu výrazne prispeje.

Milí čitatelia, za celú redakciu časopisu *Pokoj a dobro* vám chcem poďakovať za priazeň, ktorú nám prejavujete, za cenné pripomienky a námety, ktorými sa zaoberáme a hlavne za to, že nás čítate a šírite aj ďalej. Aj svojim spolupracovníkom, všetkým prispievateľom a podporovateľom vyslovujem úprimné a veľké ĎAKUJEM.

Požehnané vianočné sviatky!

Monika Hodnická, šéfredaktorka

O stručnosti a titulkoch

*Keď chce človek prispieť do svojho farského časopisu (alebo inde), je vhodné a výhodné napísať text tak, aby bol prijatý a nemusel byť zmenený. V nasledujúcich číslach časopisu **Pokoj a dobro** prezradíme potenciálnym autorom niečo z grifov novinárskeho remesla.*

Príspevok aktívneho farníka sa na redakčnom stole väčšinou cíti ako na Prokrustovom lôžku. A s ním aj chudák autor. Tam z neho odseknú, tu useknú, tam uberú... Prvý príde na rad titulok. Na zmenu titulku sa nemožno hnevať, v profesionálnych redakciách často titulky vôbec netvorí autori textov, ale osobitní vedúci redaktori, ktorí majú lepší obraz o celom pripravovanom čísle a o tom, aký titulok doň (z hľadiska dĺžky i obsahu) najlepšie zapadne. Prekrútenia a nepresnosti sa považujú za nevyhnutnú daň žurnalistickému procesu. Ak však chceme posilniť svoju nádej na to, že textu bude ponechaný náš geniálny nadpis, musíme ho vytvoriť podľa novinárskych pravidiel.

Prvé z nich znie: byť pútavý. Pýtajme sa, či je toto titulok, ktorý pritiahne pozornosť čitateľa a prinúti ho čítať ďalej. Ak píšeme, napr. o diskusii v pastoračnom centre o anulácii manželstiev, nenapíšeme *Farníci diskutovali s vdp. Dudom*, ale *Podľa právnikov sa až polovica manželstiev uzatvára neplatne*. Treba pritom dbať na to, či píšeme správu alebo vyjadrujeme vlastný názor v komentári, prípadne sa pokúšame o reportáž.

Spravodajský titulok musí obsahovať podstatnú informáciu, ktorá zaznie v texte. Nesprávne sú statické, nič nehovoriace titulky typu *Stretnutie dekanov Spišskej diecézy*. Lepšie pôsobia informačne nasýtené titulky ako *Dekani žiadajú nový systém rozdeľovania peňazí zo zvončeka*. Podľa možnosti by mali byť zároveň dynamické, čo dosiahneme, napr. tým, že použijeme sloveso (žiadajú). Dynamizujúco pôsobia aj interpunkčné znamienka (otázniky, výkričníky, tri bodky), ktoré však titulok zároveň bulvarizujú (*Budú sa peniaze zo zvončeka rozdeľovať po novom?*).

Titulky komentárov a iných spravodajských textov, naopak, nemajú prinášať informáciu; ich úlohou je upútať a načrtnúť názor. Ak kritizujeme, napr. prístup mesta k cirkevnej základnej škole, nenapíšeme *Mestské zastupiteľstvo rokovalo o financovaní škôl*, ale *Radnica diskriminuje veriacich, Smer likviduje cirkevnú školu, Červený drak sa vracia, Červení úradujú...* V tomto type titulkov je vítaná expresívnosť: netreba sa báť básnického prenášania významu (radnica, červení), emocionálne zafarbených slov (likviduje), narážok na známe výroky či názvy diel (Drak sa vracia). Ak sa text zalamuje do stĺpca a vyžaduje si stručný titulok, stačí použiť narážku: *Diskriminácia, Likvidácia, Červená*. Podstatná je prepojenosť titulku s pointou textu.

Po titulku príde na rad samotný text a autorovo ego sa často musí rozlúčiť aj s polovicou, ba dokonca väčšou časťou svojho veľdiela. V klasických učebniciach redigovania sa píše, že z amatérskeho príspevku treba vyhodit' prvý odsek, posledný predsunúť dopredu, a potom všetko riadne prečesať. Autori majú totiž tendenciu na úvod sa „rozbiehať“ nepodstatným opisom situácie alebo približovaním témy. Potom rozoberajú okolnosti a na záver sa prepracujú k podstate. Necitlivému rýpaniu sa v našom texte predídeme, keď ho postavíme podľa tzv. obrátenej pyramídy: na začiatok to najdôležitejšie a najzaujímavejšie (kto, čo, kde, kedy), a potom postupne ostatné (ako, prečo), až po to najmenej dôležité. Redaktor potom už len jednoducho odsekne odspodu, ak potrebuje text skrátiť. To sa týka spravodajstva.

Názorové, reportážne alebo vtipné texty majú vlastnú štruktúru – pre všetky však platí zásada nechať text odležať, x-krát po sebe prečítať, zakaždým vyhodit' „vatu“ a dospieť do stavu bez zbytočnej vety či slova. Taký text je novinársky stručný – nie v zmysle krátky, ale hutný. Tu sa dostávame k jazykovému štýlu – ten novinársky je špecifický a odlišný, napr. od kazateľského (rečnického), úradného, umeleckého, náučného... Čo to konkrétne znamená? (Pokračovanie nabudúce.)

Terézia Rončáková

Posolstvo Vianoc

Pri svätom prijímaní, ktoré je vyvrcholením nášho slávenia Eucharistie, prežívame akoby malé Vianoce. Je to vždy nové narodenie či sprítomnenie sa Ježiša v nás. Od najstaršej doby sa veriaci na sväté prijímanie vždy pripravovali okrem iného aj pôstom. Aj v našich časoch zachovávame eucharistický pôst pred prijímaním. Spočíva v tom, že najmenej hodinu pred svätým prijímaním nič nejeme a nepijeme, okrem čistej vody. Je to aj znak úcty a vyjadrenie, že si viac ceníme nebeský chlieb ako pozemský pokrm. Ako priliehavo voláme prijímanie malými Vianocami, tak zasa vhodne môžeme nazvať Vianoce veľkým prijímaním.

Príprava pôstom

Aj na toto veľké sväté prijímanie – na Vianoce – sme sa v Cirkvi v minulosti pripravovali pôstom. Staršia generácia si to ešte pamätá. Pozostatkami tohto pôstu je ešte obyčaj na Štedrý deň jedávať ryby. Cirkev príkaz o pôste zrušila, ale nezrušila ani nezakázala veriacim, aby sa na toto veľké prijatie Božieho Syna pripravovali pôstom. Pôst ako pred prijímaním aj tu má hlboké opodstatnenie. Nie je iba vhodným doplnkom k nášmu pokániu ako úkon kajúcnosti, ale aj vyznaním a svedectvom, čo pre nás znamená Boží dar, ktorý nám Boh Vianocami daroval. Pôstom ukazujeme, že Ježiš, ktorý sa nám narodil, je pre nás všetko. Náš najlepší pokrm, najprijemnejší nápoj, náš najbohatší poklad. Pôstom si odriekame pominuteľné veci, aby sme si plnšie uvedomili cenu nepominuteľného daru Krista.

Kristus v jaslach

Postojom voči Eucharistii celkom konkrétne a bezprostredne prežívame svoju vieru v Ježišovo narodenie medzi nami. Symbolom Vianoc – sviatkov oslavy Pánovho narodenia, sú jasle, ako o tom vydáva svedectvo evanjelium: „I porodila svojho prvorodeného syna, zavínula ho

do plienok a uložila do jasiel, lebo pre nich nebolo miesta v hostinci.“ (Lk 2, 7) Aj pre pastierov mali byť jasle s Dieťaťom znakom narodenia Spasiteľa sveta. „... anjel im povedal: „Nebojte sa. Zvestujem vám veľkú radosť, ktorá bude patriť všetkým ľuďom: Dnes sa vám v Dávidovom meste narodil Spasiteľ Kristus Pán. A toto vám bude znamením: Nájdete dieťaťko zavinuté do plienok a uložené v jaslach.“ (Lk 2, 10 – 12)

Poklona Kristovi

Pastieri sa potom ponáhľali do Betlehema a našli Máriu a Jozefa i dieťa uložené v jaslach. Oni po Jozefovi a Panne Márii boli prvými adorátormi Krista položeného v jaslach. Po pastieroch k novonarodenému Ježišovi ešte prišli aj mudrci od Východu a klaňali sa mu, ako o tom svedčí evanjelium: „Vošli do domu a uvideli dieťa s Máriou, jeho matkou, padli na zem a klaňali sa mu. Potom otvorili svoje pokladnice a dali mu dary: zlato, kadidlo a myrhu.“ (Mt 2, 11) Stredobodom pre účastníkov prvých Vianoc boli jasle s Dieťaťom a najdôležitejšou aktivitou bola pre nich adorácia. Poklona Kristovi patrí k podstate Vianoc. Dnes už Kristus nie je v jaslach, ani v náručí svojej Matky Márie. Namiesto jasiel máme oltár, kde je ten istý živý Kristus

prítomný v Eucharistii. Všetko to, čo robili účastníci vianočných udalostí pri Ježišovom narodení, treba robiť aj nám voči Kristovi v Eucharistii.

Poklona srdca

Eucharistii ako živému Bohu medzi nami patrí naša poklona. V prvom rade tá, ktorú prežívame a vykonávame aj úkonom tela. Keď prichádzame do kostola a klaníme sa Ježišovi, zohýbame kolená pred ním v Eucharistii. Poklonu musíme chápať aj v širšom zmysle, ako náš stály postoj k Sviatosti oltárnej, ako ustavičný úkon nášho srdca. To je tá poklona v duchu a v pravde, ktorou spontánne vždy reagujeme na vedomie Ježišovej prítomnosti. Kedykoľvek pomyslíme na Eucharistiu, kdekoľvek sa nachádzame, samozrejme, aj mimo kostola – v práci, v škole alebo kdesi na ulici, vždy v duchu konáme úkon poklony. My, veriaci, máme byť stáli adorátori, čo ustavične vykonávame poklonu Sviatosti oltárnej. To je jedno z posolstiev Vianoc pre náš život z viery. Nenaučil sa prežívať Vianoce ten, kto nepochopil a nenaučil sa klaňať Eucharistii.

Ondrej Švančara, správca farnosti

SVÄTÁ OMŠA – VI. časť

Modlitba nad obetnými darmi

Skončila bohoslužba slova naša pozornosť sa presúva od ambóny, kde sa čítalo Božie slovo k oltáru, na ktorom v tejto chvíli začína bohoslužba obety.

Oltár je znamením a znakom Krista, ktorý sám je oltárom, obetou i kňazom. Na oltári nesmie byť nič zbytočné, musí sa skvieť svojou krásou a čistotou. Sú na ňom zapálené sviece, symbol vzkrieseného Krista, ktorý je Svetlom sveta a svojím svetlom odháňa všetky temnoty.

Najprv sa na oltár prinášajú obetné dary, chlieb a víno. Je pekné a veľmi vystihuje duchovný zmysel prinášania obetných darov, keď ich v slávnostnom sprievode prinášajú sami veriaci. Chlieb a víno stáli ľudský pot a námahu, sú teda symbolom práce a utrpenia. Tým, že ich kladieme na oltár, vyjadrujeme, že sme ochotní sa s Kristom obetovať, premeniť sa naňho, tak, ako budú tieto dary premenené na jeho Telo a Krv. Potom sa po nich vrátíme a prijmeme ich ako chlieb večného života a nápoj duše. Nejde tu teda o samé obetovanie chleba a vína; tieto dary sú symbolom našej

prípravenosti s Kristom trpieť a naňho sa premieňať, ako sa celý vesmír skrze Kristov druhý príchod premení na nové nebo a novú zem.

Ako obetný dar však neprinášame len tieto hmotné dary, ale na oltár každý z nás v duchu kladie i svoje duchovné obety, svoje trápenia, bolesti, kríže, nádeje a sny, svoje srdcia, životy, rodiny... všetko, čo chceme, aby to Boh svojou mocou uzdravil a premenil tak, ako premenil chlieb a víno na svoje Telo a Krv.

Bolívijská mystička Catalina Rivas v jednej zo svojich vízií videla počas omše, ako počas prinášania obetných darov vstávajú z lavíc mladé krásne postavy v bielych tunikách a v sprievode prinášajú na oltár zlaté misky, v ktorých niečo žiarilo krásnym svetlom. Dostala poznanie, že sú to strážni anjeli všetkých prítomných a prinášajú Bohu ich dary, prosby a úmysly. Matka Božia jej povedala: „Proste za obrátenie hriešnikov, za mier vo svete, za svojich príbuzných, susedov, za tých, čo sa zverujú do vašich modlitieb. Proste veľa.“

Kňaz si umýva ruky vodou, čím naznačuje pokánie a očistenie od svojich vín, aby mohol pred tvár Pána predstú-

piť s čistým srdcom. Potom sa modlí za predložené dary a požehnáva ich...

Prefácia

Tu kňaz slovami Hore srdcia vyzýva všetkých prítomných, aby odpútali svoje srdce od pozemských vecí, bôžikov a ich závislostí, aby vzdávali vďaka Pánovi, chválili ho za jeho diela, za jeho velebnosť a svätosť. V tejto nádhernej modlitbe chvály vyzýva všetkých, aby spoločne svoje srdcia so všetkou láskou upriamili na svojho Boha, ktorý o chvíľu príde a bude v ich životoch konať svoje veľké skutky. V tej chvíli by už medzi veriacimi nemalo byť žiadne neodpustenie, hnev ani krivda, ale vzájomná úcta, láska a odpustenie.

Prefácia končí piesňou vďaka, serafínskym spevom, ktorý, ako vieme zo Zjavenia apoštola Jána, ustavične v nebi pred tvárou Boha spievajú myriady anjelov. Vtedy sa naša pozemská liturgia spája s nebeskou, večnou. Kiežby nám Boh otvoril duchovný zrak, aby sme mohli vidieť tie nespočetné, nádherné zástupy anjelov klačiace okolo oltára a spievajúce Svätý, Svätý, Svätý...

Marek Ondra, kňaz

REFORMÁCIA

Začiatok a priebeh reformácie

Korene tzv. reformácie siahajú hlbšie, ale oficiálny začiatok reformácie sa spája s augustiánskym mníchom a doktorom teológie Martinom Lutherom a jeho 95 tézami, ktoré 31. októbra 1517 pribil na dvere chrámu v nemeckom meste Wittenberg.

Okrem iného bolo v týchto tézach uvedené:

- zrušiť predaj odpustkov,
- návrat Cirkvi k pôvodnej jednoduchosti a čistote,
- odňať cirkevným hodnostárom majetky,
- zaviesť prijímanie pod obidvoma spôsobmi,
- dovoliť kňazom ženiť sa,
- zrušiť úšnú spoveď a zjednodušiť cirkevné obrady,
- namiesto latinčiny zaviesť národnú reč ako bohoslužobný jazyk,
- neuznávať primát pápeža.

Cirkev bola týmito postojmi pozvoľných reformátorov rozčarovaná, preto organizovala dišputy (debaty) o Lutherových tézach, ktoré boli v rozpore so Svätým písmom či jej učením. Luther dostal 60 dní, aby svoje učenie odvolal. To však neurobil, a preto bol v roku 1521 exkomunikovaný (vylúčený) z Cirkvi. Hrozilo mu, že skončí upálený na hranici ako český kazateľ Ján Hus. Avšak pod ochranou saského kniežata Fridricha Múdreho sa ukrýval na hrade Wartburg, kde prekladal Bibliu a zasahoval do priebehu reformácie v Nemecku. Neskôr sa sám vyjadril, že tzv. reformácia sa mu vytrhla z rúk, pretože bola poznačená krvou nevinných ľudí i plienením vzácnych sakrálnych stavieb.

Reformácia sa postupne rozvíjala a zasiahli do nej ďalšie dve osobnosti – teológovia Ulrich Zwingli a Ján Kalvín. Výsledkom tohto diania bol vznik nových cirkví:

- evanjelické cirkvi založené na prin-

- cípoch Lutherových názorov – tzv. „luteráni“,
- reformované cirkvi založené na učení Jána Kalvína – tzv. „kalvinizmus“.

Dôsledky reformácie

Začalo sa uplatňovať pravidlo „Cuius regio, eius religio“ (koho panstvo, toho náboženstvo) – ako výsledok Augsburgského náboženského mieru medzi evanjelikmi a katolíkmi z roku 1555. Podľa neho s feudálom prestúpili na katolicizmus alebo protestantizmus

aj jeho poddaní. Prirodzeným následkom reformácie bola protireformácia a rekatolizácia, ktorej hlavným cieľom bolo opätovné obracanie ľudí na katolícku vieru. Protireformácia našla základ v pôsobení jezuitov (rehoľa Spoločnosť Ježišova), založenej Ignáciom z Loyoly. Týmto činom Martina Luthera a jeho súputníkov sa Európa rozdelila na dva tábory: katolíkov a protestantov, ktorého neblahé následky môžeme badať dodnes.

Marek Cimbalá

Vianoce v nás a okolo nás

Americkí lekári T. H. Holmes a R. H. Rahe zostavili zoznam najčastejších a najzávažnejších stresujúcich životných udalostí. Medzi štyridsiatimi tromi najzaťažujúcejšími situáciami sa spolu s dlhmi a rozchodmi ocitli aj rodinné stretnutia počas Vianoc. Z televízie sa však na nás už od októbra valia radostné reklamy plné rodinnej pohody a usmiatej tváří, presvedčajúc nás, že by sme sa mali tešiť na „najkrajšie sviatky roka“. Do reklamnej idylky sa ale málokto vie vtesnať, skôr sa stretávame so zhomom a sťažnosťami. Niekde sa stala chyba.

Snímka: Peter Lazor

Vianoce 2013

Na jednej strane darčekové, upratovacie a nákupné šialenstvo, na druhej strane (azda i úprimne myslené) frázy o láske, svetle a vzájomnej blízkosti ľudí. Do toho všetkého strach z vlastnej nedokonalosti, z predpokladanej kritiky od ľudí, ktorí k nám počas sviatkov prídu na zdvorilostnú návštevu. A ak patríme k tým šťastnejším a na sviatky sa stále dokážeme úprimne tešiť a prípravy na ne nevnímame ako hektické zlo, tak musíme čeliť poznámkam o tom, že Vianoce nám vlastne vôbec netreba, že sa premieňajú na komerčný sviatok žmýkajúci peňaženky a možno by bolo lepšie, keby neboli. Je to však skutočne tak?

Načo nám sú?

Náš život sa odohráva v cykloch, nie je to iba lineárna úsečka vedúca od narodenia k smrti. Obdobie okolo Vianoc je, okrem iného, uzatváraním jedného takéhoto cyklu, aby po Novom roku mohol začať nový. Je to obdobie krátkych dní a šera. Temnotu zaháňame blikajúcimi monitormi a obrazovkami,

svetielkami na stromčeku či sviečkami na adventnom venci. Pár dní máme viac času na bilancovanie. A práve to mnohých ľudí desí natolko, že sa radšej dobrovolne vrhajú do kolotoča povinností a povyšujú dobré jedlo a obohrané filmy v televízii nad chvíle ticha alebo chvíle rozhovoru s blízkymi.

Stromček, darčeky a rodina by mali byť pripomienkou nášho detstva, aspoň nachvíľu by mali byť večery sviatočné, nezvyčajné, výnimočné. Ale doba nás ženie dopredu a nie je v móde obzerať sa za tým, čo bolo. Oceniť to dobré a vyrovnáť sa s tým temnejším. Otvára sa nám priestor na vymetanie našich smútkov a naliatie svetla, ale iba vtedy, ak to sami dovoľíme, ak sa odvážime bilancovať a prejavíť vďaku.

Stále niečo chýba

A ak sme aj vyrovnaní sami so sebou a rozhodnutí prežiť krásne sviatky, niekedy sa pristihneme pri konštatovaní, že sme pripravám venovali mnoho času a energie a nakoniec to dopadlo strašne. Ale je to skutočne strašné alebo iba iné, ako sme si predstavovali?

Pri rozbalovaní darčiekov sa niekto netváril tak nadšene, ako by sme chceli; medovníčky sú príliš tvrdé; na rodinnom stretnutí sa zase raz vytiahli staré nezhody. Spoločným menovateľom vianočného splínu sú sklamané očakávania.

Čo s tým?

Čím farbistejší a idylickejší obrázok Vianoc si pripravíme, tým vyššia je pravdepodobnosť, že budeme sklamaní realitou. Nedokážeme totiž zariadiť, aby zvyšok rodiny zdieľal naše nadšenie a podriaďoval sa našim predstavám. Ak si skutočne želáme pokojné sviatky, nenechajme si ich otráviť. Pozorujme svojich blízkych, počúvajme ich, buďme jednoducho s nimi. Ale neočakávajme, nepredpokladajme, nesúdme a nedomyšľajme si. Majú to byť predsa sviatky plné pohody, tak si nič nevyčítajme a nenapravujme nasilu všetky naštrbené vzťahy. Ak sú medzi nami a blízkymi skutočné problémy, môžeme ich riešiť aj v januári. A scenár dokonalých Vianoc nechajme radšej v rukách tvorcov televíznych reklám.

Zuzana Klučárová

O miestach, kde Boh hovorí a počúva ÁNO

alebo Čo má spoločné Nazaret, Betlehem a Košice

Mladá sedemnásťka. Možno má aj menej. Mladučká. Zasnúbená. Spod šiat jej vykúka bruško. Susedia už dávno vedia, že je v tom – a také dobré dievča! Nevydržali?

Predstavte si, že ešte aj kade-tade s tým bruchom chodí... Vraj návšteva u nejakej príbuznej v horách! No a v takom stave! Nemala by chodiť kdekade ...

Poznáme tie príbehy – aj my. Raz je to susedkina dcéra, inokedy mladá kolegyňa. V tomto prípade je to naša drahá mama – Panna Mária. Ich život s Jozefom nebol tak idylický, ako si predstavujeme. Žili v chudobe, istým spôsobom nimi okolie pohrdalo. Ako sa dívame na také mamičky my?

Jozef drel ako kôň, aby zabezpečil svoju rodinku. A Panna Mária? Hoci mala poznanie neba, podriadila sa mužovi, ktorého jej vybral Pán. Kolkopárov v požehnanom stave hľadá bývanie aj dnes – a nemôžu ho nájsť? Ktovie, aké zúfalstvo prežíval Jozef, keď namiesto zazmluvneného lekára, nadštandardnej izby a nachystanej postieľky doma v teple, priviedol svoju drahú manželku do betlehemskej maštale... Zúrili by naše ženské srdcia? Boh však vedel, čo robí. Ako vždy. V bábätku s nelahkou víziou budúcnosti i na prvý pohľad nezodpovedných rodičov, poslať svetu SPASITELIA.

V každom dieťati, ktoré prichádza na svet sa ukrýva požehnanie. Boh do nás a do našich detí i tých, ktoré sú ešte v brušku, skrýva poklady pre tento svet. Kolkokrát nám už Boh poslal odpoveď našich modlitieb na choroby, plač, utrpenie, rakovinu, svetový mier, životného partnera či človeka, ktorý by nás doopatroval. Kolkokrát sme však my na tieto odpovede rastúce v bruškách odpovedali NIE? Neotvorili sme sa životu. A dieťa zomiera...

Aj preto sme boli viacerí – tak okolo 70 tisíc ľudí – 22. septembra v Košiciach na Národnom pochode za život. Mal to byť hlavne pochod našich srdc. Našho postoja k životu. Pre každého mal možno inú správu – lebo keď hovorí Duch Svätý, každý počuje hovoriť vo svojom jazyku. Boh sa prihovára srdciam ľudí.

Tentoraz sme mu chceli dať šancu urobiť to nahlas – cez média, ľudí, propagáciu, cez otvorenosť ľudí...

Ja vám môžem povedať len to, čo videli oči môjho srdca... na mieste, kde človek hovorí ÁNO. Krátka tlačová správa môjho Pochodu:

...ochota prekročiť zónu komfortu a cestovať niekoľko kilometrov o paličke, s kočíkom, v nepohodlnom autobuse, s prestupmi niekoľko sto kilometrov.

...prebdené noci a hodiny organizovania, tlačovky, média, príjemné i nepríjemné rozhovory.

...nádherné stretnutia s priateľmi – často nečakané, keď sa prejdete po jednej ulici a k svojmu cieľu dorazíte o polhodinu neskôr, lebo ste stretli kamaráta zo strednej, bývalú učiteľku či známych s rodinkou tlačiacich kočík.

...odvaha mladých pozývať na pochod aj napriek nechápavým pohľadom niektorých okoloidúcich.

...milosrdenstvo, odpustenie a pomoc ženám, ktoré okúsili bolesť vlastného rozhodnutia – v slovách kňaza, ktorý sa im venuje, v konkrétnych projektoch podávajúcich pomocnú ruku a nielen pomocné „reči“ – napríklad Projekt Zachráňme životy, poradňa Alexis, ktorá radí a konkrétne pomáha ženám, ktoré čakajú nečakané dieťa, Ráchelina vinica (duchovná pomoc pre ženy po potrate).

...uvedenie si viny.

...túžba začať odznova.

...košické rodiny ochotné vytvoriť prechodný domov neznámym ľuďom a ďalším rodinám.

...(ne)viditeľná podpora modlitby.

...nadšenie organizátorov.

...rodina s mamou a otcom... lebo keď

jeden chýba, sú rany na duši.

...mladí dobrovoľníci (cca 700), ktorí sa nebáli zobrať na seba zodpovednosť a „zamakať“.

...kvalitné workshopy (napr. o tom, ako pristupovať k ľuďom s homosexuálnymi sklonmi – hovorili ľudia, ktorí sa venujú takýmto ľuďom na linke Valentín, či workshopy s ľuďmi, ktorí pomáhajú v konkrétnych vyššie spomínaných projektoch).

...nekonečne dobrá Infinity aréna – miesto konania sobotňajšieho programu.

...bázeň – pred veľkosťou Stvoriteľa a uvedomenie si, že to bola hlavne JEHO akcia.

...bázeň – voči krehkosti ľudského života.

...kryštalizácia vlastného vnútra.

...konfrontácia s opačným názorom, aby sa ten môj upevnil a nadobudol skutočné argumenty srdca i rozumu... pre veriacich i pre neveriacich.

...pozdrav Sv. Otca Františka pre účastníkov pochodu.

...pršanie milosti, napriek slnečnému počasiu.

Verím, že nás tento Pochod za život naučil to najpodstatnejšie – viac milovať. Lebo, keď milujeme, nemáme problém robiť dobré a niekedy ťažké veci (ad Ježiš: Ak ma miluješ, zachováš i moje prikázania (porov. Jn 14,15). Nech sa teda pretaví na niečo pekné a dobré, aby sme „nezaspali na vavrínoch.“

Košice boli miestom, kde sme (aj s Pannou Máriou) povedali ÁNO životu, aby bol Betlehem neskôr aj v iných rodinách – živý.

Lucia Kováčiková

KTORÁ SVÄTÁ OMŠA JE TÁ PRAVÁ ČI SPRÁVNA?

Cirkevné spoločenstvo je živý organizmus, a preto aj diskusia, napr. o určitých formách či formuláciách, môže existovať už aj z toho dôvodu, že formulácie posvätných liturgických textov mali určitý historický vývoj. Kto si prečíta niektoré texty apoštola Pavla (napr. 1 Kor 11,18 – 29) pochopí, že to tak bolo od počiatku. Ale na druhej strane sa žiada plne rešpektovať ustanovenia pápežov a koncilov ohľadom posvätných liturgických textov.

Posledné úpravy Rímskeho misála v skratke

Druhý vatikánsky koncil, ktorý sa konal v rokoch 1962 – 1965 vydal konštitúciu o posvätných liturgiách *Sacrosanctum concilium*. Následne v rokoch 1969 – 1970 pápež Pavol VI. vydal Rímsky misál v latinčine, v ktorom zreformoval liturgiu sv. omše. Dovedy bol platný formulár sv. omše, ktorý bol jednoducho nazývaný „tridentský“ (podľa koncilu v Tridante, ktorý sa konal v rokoch 1545 – 1563). Tento tridentský formulár čiastočne reformovali viacerí pápeži, naposledy pápež Ján XXIII. v roku 1962. Po reforme pápeža Pavla VI. nasledovali preklady do národných jazykov a Rímsky misál bol preložený aj do slovenčiny. V roku 2007 vydal pápež Benedikt XVI. apoštolský list vo forme *Motu proprio Summorum Pontificum*, v ktorom opätovne povolil tzv. tridentskú liturgiu ako „mimoriadnú formu“ rímskej liturgie, ktorú však možno sláviť iba po latinsky a podľa Rímskeho misála pápeža Jána XXIII. z roku 1962. Pápež Benedikt XVI. ponechal formulár sv. omše pápeža Pavla VI. i naďalej ako riadnu formu rímskej liturgie.

Diskusia po reforme Misála v roku 1970

Niekedy v čase prvej svetovej vojny napísal nemecký teológ Romano Guardini krátke pojednávanie v útlej brožúrke *Duch liturgie*, ktorá dala do pohybu liturgické hnutie zamerané na obnovu liturgie v Cirkvi, čo vyvrcholilo práve na Druhom vatikánskom koncile a v liturgickej reforme Pavla VI. Po tejto reforme diskusia pokračovala, avšak v dvoch líniách. Prvý smer chce ísť v tejto reforme ešte ďalej a zdôrazňuje, že počas dvoch tisícročí sa Cirkev vzdialila pôvodnej vôli Krista, lebo vraj sv. omša „je stolovaním Krista s mýtnikmi a hriešnikmi“, a preto volá po dôslednejšej desakralizácii slávenia sv. omše. Tento smer už dosiahol mnoho tým, že aj niektorí kňazi chápu sv. omšu ako svoj priam divadelný výkon, že „úspešnosť“ sv. omše stojí na úspešnosti kňaza, nie na Kristovi. Napokon aj do stredu pozornosti sa postavil kňaz, ktorý „predsedá“ sv. omši a je obrátený tvárou k ľudu.

Druhý smer reformu Pavla VI. chápe kriticky, odmieta zjednodušenie liturgického rúcha, liturgických gest, liturgického priestoru a pokladá to za „zosvetáčenie“ liturgie.

Extrémnym príkladom tohto smeru je Bratstvo Pia X., založené arcibiskupom Lefebvrom, ktoré je odlúčené od jednoty s rímskym biskupom a žiada prehodnotenie Druhého vatikánskeho koncilu. Ale aj v jednote s rímskym biskupom existujú viaceré tradičné hnutia a skupiny, ktoré žiadajú návrat k tridentskej liturgii, návrat k zavedeniu latinčiny do liturgie a podobne. Tento druhý smer chápe krízu viery najmä ako krízu liturgie, aj keď kríza viery je iste omnoho zložitejším problémom.

Diskusia o reforme liturgie a Jozef Ratzinger

Isteže diskusiu o reforme liturgie po Druhom vatikánskom koncile nemožno obmedziť iba na jedného, aj keď významného teológa, v rokoch 1977 – 2005 kardinála a v rokoch 2005 – 2013 pápeža. Avšak pre náčrt alebo vovedenie do problematiky to azda postačí.

V roku 1978 bola publikovaná v Mníchove kniha kardinála Jozefa Ratzingera pod názvom *Eucharistie – Mitte der Kirche* (slov. Eucharistia – stred Cirkvi). V úvode tejto knižnej publikácie kardinál Ratzinger píše, že „v kríze viery, ktorú prežívame, sa správne chápanie a správne slávenie Eucharistie stále znova ukazuje ako niečo veľmi zásadné“ a dodal, že obsahom knihy sú vlastne jeho pôstne kázne, ktoré mal v kostole sv. Michala v Mníchove v roku 1978 (porov. J. Ratzinger, *Vrchol a pramen*, Kostelní Vydří 2009, str. 21). Neskôr v roku 1999 už ako prefekt Kongregácie pre náuku viery napísal a publikoval knihu na rovnakú tému *Duch liturgie* a ako pápež – čo už bolo spomenuté – v roku 2009 svojím Motu proprio *Summorum Pontificum* povolil sláviť sv. omšu podľa Misála Jána XXIII. z roku 1962 (aj sláviť iné sviatosti).

Jozef Ratzinger odmietol tézu, žeby Eucharistia bola „pokračovaním Ježišovho stolovania s hriešnikmi“ a argumentuje to tým, že je to proti svedectvu Svätého písma, pretože Eucharistiu ustanovil Pán Ježiš pri poslednej večeri a tam stoloval s apoštolmi, s tými, ktorým „umyl nohy“, a tak „v tomto kúpeli odpustenia a svojho slova“ slávil večeru so svojou „novou rodinou“, s tými, ktorí s ním takto vytvorili jedno spoločenstvo jeho Tela a jeho Krvi. „*Eucharistia nie je sviatosťou zmierenia, ale túto sviatosť predpokladá*“ – píše kardinál Jozef Ratzinger (*Vrchol a pramen*, str. 51). A práve z toho dôvodu nazýva slávenie sv. omše „sviatosťou zmierených, ku ktorej Pán pozýva tých, ktorí síce ostávajú stále hriešnikmi a slabými ľuďmi, ale ktorí mu predsa podali ruku a stali sa jeho (Kristovou) rodinou“ (tamtiež, str. 51). Na podporu svojho tvrdenia cituje 1 Kor 11. kapitolu, ale aj výzvu spreď sv. prijímania z poapoštolského spisu Didaché: „Kto je svätý, nech pristúpi, kto nie, nech činí pokánie“ (tamtiež, str. 52).

Vznik bohoslužby slova a bohoslužby Eucharistie (sú to dve časti, z ktorých sa skladajú aj súčasné obrady sv. omše po liturgickej reforme z roku 1970) kardinál Jozef Ratzinger interpretuje tak, že to bol postupný proces, ktorý má súvis so židovským chrámom v Jeruzaleme a so židovskou synagógou. Židia mali iba jediný chrám, ktorý stál v Jeruzaleme. Bolo to miesto, kde vzdávali Bohu obetný kult (bohoocta, klaňanie sa Bohu vykonávaním obety). Synagógy zase boli miestami Božieho slova a stáli na rôznych miestach. Syna-

góg mali Židia mnoho, na rozdiel od chrámu, ktorý bol iba jeden. Veľmi skoro sa Ježišovi učeníci prestali zúčastňovať krvavých obiet v chráme, ale i naďalej chodievali do synagóg a zúčastňovali sa na židovskej bohoslužbe slova, lebo židovská Biblia je aj Bibliou kresťanov. Je však otázne, nakoľko k tomu prispelo zbúranie židovského chrámu v Jeruzaleme Rimami v rokoch 69 – 70 po Kristovi. Postupne však došlo k odlúčeniu kresťanov aj od synagógy, lebo kresťania vykladali Bibliu vzhľadom na Krista ako prislúbeného Mesiáša, kým židovská interpretácia nezdieľa tento výklad. Jozef Ratzinger píše, že rozchod kresťanov so synagógou sa dokončil približne na konci 1. storočia (tamtiež, str. 55), a preto bolo prirodzené, že došlo na zhromaždeniach kresťanov k spojeniu bohoslužby slova a bohoslužby obety a toto je základný rámec sv. omše tak, ako ju poznáme dnes (tamtiež, str. 55).

Týmto výkladom Benedikt XVI. zaujal postoj zmierlivý jak k jednej strane, tak aj k druhej strane a jeho interpretácia je tým, čo by sa dalo nazvať „strednou cestou“. Odmietla interpretáciu „pokrokarov“, žeby sv. omša mala byť iba „stolovaním“ (bez obetného a kultového charakteru), kde nebudú biskupské „mitry“ či „kňazské kultové rúcha“ alebo „dôstojné miesta“ na slávenie Eucharistickej obety, kde si bude robiť každý čo chce, kde „úspešnosť“ sv. omše závisí od vynaliezavosti či schopnosti kňaza alebo konkrétneho spoločenstva veriacich. „My všetci si musíme znova jasne uvedomiť, že Eucharistia nie je v moci kňaza ani v moci jednotlivých cirkevných spoločenstiev...“ (tamtiež, str. 56). Ale rovnako odmieta interpretáciu „tradicionalistov“, keď bráni a zastáva liturgické reformy uskutočnené Pavlom VI.: „... dnešná podoba Eucharistie Cirkvi... nie je odchýlením od počiatočného stavu...“ (tamtiež, str. 56). Uznáva však, že tu platí kontinuálny reformný proces, lebo „ak na jednej strane pripúšťame bohatstvo modlitby, nádeje a viery národov, na druhej strane toto bohatstvo očisťujeme, aby stred Eucharistie nebol zastretý, ale aby vlastné tajomstvo Ježiša Krista zostalo jasne viditeľné“ (tamtiež, str. 56).

Záver

Som presvedčený, že počas svojho pontifikátu dal Svätý Otec Benedikt XVI. jasný záver. Rímsky misál a reformu liturgie pápeža Pavla VI. ponechal ako „riadnu formu“, ale vydaním Motu propria *Summorum Pontificum* z roku 2007 umožnil sláviť v Cirkvi aj tridentskú liturgiu podľa reformy Jána XXIII. z roku 1962 a tú označil ako „mimoriadnu formu“ rímskej liturgie.

To znamená, že pápeža Benedikta XVI. si tzv. tradicionalisti nemôžu prisvojiť alebo, ak si ho nejakým spôsobom prisvojujú, robia to neprávom, lebo on nie je na ich strane, nezdieľa tradicionalistické presvedčenie v tom rigoróznom či krajnom slova zmysle. Ale rovnako nech Benedikta XVI. ne napádajú „pokrokári“ a nech ho neoznačujú za tradicionalistu vo vyššie spomenutom slova zmysle, lebo on takým nie je. Ak by totiž takým bol, postaral by sa o radikálnu reformu tej reformy, ktorú urobil pápež Pavol VI. Bol predsa pápežom...

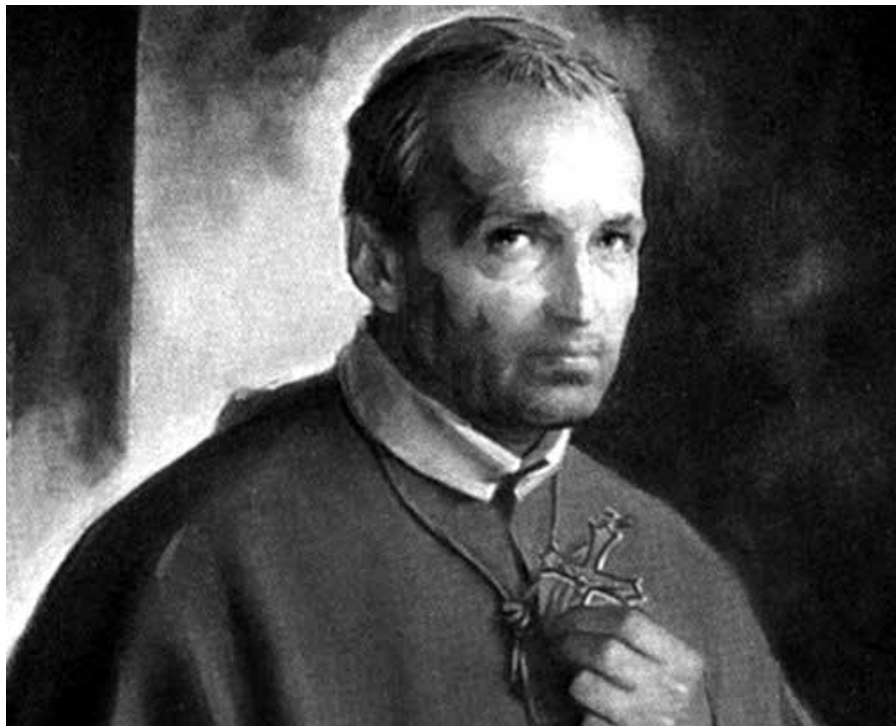
A ktorá sv. omša je tá pravá či správna? Tá, ktorú slávime s vierou, v pokore a dodržiavaním predpisov Cirkvi – dogmatických, liturgických i disciplinárnych.

Mons. Ján Duda

Príďte a kráčajme spolu

„Boh nikomu neodníma milosť modlitby, ktorou sa získava pomoc na prekonanie akejkoľvek žiadostivosti a každého pokušenia. Opakujem, a vždy budem hovoriť, kým budem žiť, že celá naša spása spočíva v modlitbe... kto sa modlí, bude spasený.“

(Sv. Alfonz Mária De Ligouri)

V našom Ružencovom bratstve (RB), máme v zastúpení aj Večný ruženec (VR). Ide o spoločné stretnutie skupiny ľudí, ktorej jednotliví členovia sa zaviazali v určitú hodinu pomodliť celý posvätný ruženec. Zároveň sa dvakrát do roka stretávajú na spoločnej modlitbe. V úmysloch jednotlivých ružencov, ktoré sú dané Rehoľou Dominikánov, akoby zaznievali prosby, ktorými sa nám prihovára Panna Mária vo svojich zjaveniach za posledných 150 rokov.

Účastou na modlitbových stretnutiach vydávajú členovia VR pekné svedectvo svojej otvorenosti k prosbám nebeskej Matky, a zároveň sa svojou modlitbou zapájajú do modlitbovej reťaze za potreby Cirkvi a celého sveta.

Z iniciatívy jednotlivých členov VR vzišla aj myšlienka vytvoriť modlitbovú skupinu, ktorá by sa stretávala v kostole po večernej svätej omši, na spoločnej modlitbe posvätného ruženca raz mesačne. Na svojich mesačných stretnutiach chcú byť tiež otvorení pre potreby celej Cirkvi a zároveň vyproso-

vať požehnanie do rodín pre všetkých členov prítomných na modlitbe posvätného ruženca. Tak, ako aj stretnutia členov VR, aj stretnutia modlitbovej skupiny sú otvorené všetkým členom RB a celej farnosti.

Často vedieme celé hodiny diskusie o zjaveniach, o zázrakoch Panny Márie, ale v bežnom živote presúvame obsah posolstiev na vedľajšiu koľaj. Máme problém nájsť si čas na modlitbu, na stíšenie sa a na osobné prežívanie chvíle v modlitbe, a tak pochopiť to, čo pochopili svätí.

Prosme Kráľovnú Ruženca, aby nám vyprosovala lásku k modlitbe, milosť dobrej modlitby, a aby nás učila modliť sa tak, aby sa naša modlitba stala požehnaním nielen pre nás, ale aj pre Cirkev a svet. Neostaňme ľahostajnými a podľa svojich možností sa pripojme k modlitbe členov RB, hoci iba jedným desiatkom.

Mária, učíš nás ľuďmi modlitby!

Peter Hanuštiak

Vianočná hviezda

Nad Betlehemom anjelský chór spieva,
Kristovi uspávanka odznieva.
Celý svet už vie radostnú novinu,
bábätko do plienky zavinú.

Pozri, už hviezda sa zjavila
a smer k Betlehemu naznačila.
Pastieri cestou ju nasledujú,
k novej spáse napredujú.

V jasličkách malé dieťa spí,
sladký sniček sní.
Osly a kravičky teplý dych majú,
malé Jezuliatko ním zohrievajú.

Z tmavej noci svetielka sa javia,
aj ony Božiu lásku zjavia.
Traja králi prichádzajú,
Ježiška po tvári pohľadujú.

Každý rok jeho narodenie oslavujeme,
v jeho sláve dennodenne jestvujeme.
Svoju lásku navzájom si obetujeme
a Božie požehnanie vyprosujeme.

Spasiteľ náš, vitaj na tom svete,
lásku a milosť rozdávať bohate.
Nech ťa všetci radi máme,
pri jasličkách poplakáme.
Amen.

Júlia Hamráková

Silvester

Niečo zvláštne v sebe nesie posledný deň starého roka, niečo, čo núti veriaceho človeka zájsť do Božieho chrámu a predstúpiť pred Boha. Predstúpiť a nechať sa ním „objať“. Viac ako inokedy si uvedomiť svoju pomínutelnosť. Nikto na tomto svete nemôže hýbať s časom, nikto ho nemôže zmeniť ani zastaviť jeho plynutie.

Riadime sa číslami. Každý deň počítame, všetko okolo seba premieňame na čísla – sekundy, minúty, dni, mesiace, roky, vek, množstvá, objemy, vzdialenosti, váhy, peniaze... A čísla sú neúprosné. Je pre nás samozrejmé, že desať je vždy desať. Aj sto je vždy len sto. Čísla, ktoré vyjadrujú napríklad rýchlosť svetla, rýchlosť zvuku, vzdialenosti vo vesmíre sú pre nás iba číslami, ktoré sa dajú vyrátať a napísať, ale ťažko predstaviť. Skôr v nás vzbudzujú obdiv k Božej dokonalosti. Takisto veda vied – matematika – stanovuje presné vzorce a pravidlá, podľa ktorých funguje celý svet. Jednoduchšie matematické pravidlá sa učíme v škole, tie ovládame: „...dva a dva sú štyri, tak nás to naučili...“ Komplikovanejším matematickým pravidlám sa venuje už len menší okruh ľudí, ktorí svojím spôsobom tiež dokazujú, s akou dokonalosťou je tento svet stvorený. Aj svoje telo sledujeme z pohľadu čísel. Váha, výška, tep, tlak... 365 je číslo, ktoré sme, my ľudia, potrebovali na určenie dĺžky jed-

nej etapy v našom živote. A potom už len prirátavame jednu etapu k druhej. Kolko ich bude? Bdejme, lebo nevieme! Žiadna moc na tomto svete tento zákon čísel nezmenila a ani nezmení.

Bdejme!

Dĺžku nášho pobytu na tomto svete tiež ohraničujeme číslami. Desať sa nám zdá málo a sto dosť. Príde však čas, v ľudskom ponímaní presná minúta, hodina, deň, rok..., keď človek prekročí pomyselnú hranicu medzi životom a smrťou. Za touto hranicou čísla strácajú zmysel. Za touto hranicou je večnosť, kde čas a zákony čísel neznamenajú nič. A kedy príde ten deň? Nad tým si človek láme hlavu celé tisícročia, neustále hľadá súvislosti, predpovede, náznaky, znamenia... Občas má snahu ho oddialiť, občas si myslí, že ho aj oddialil, že to bolo jeho ľudským pričinením. Že to všetko je len a len Božia vôľa, pripúšťa málokedy. Je to však márne. Vo Svätom písme je odporúčanie: „Bdejte...“, čo znamená, nech myšlienka na pomínutelnosť nikdy nespí, nech pri všetkom konaní myslíme na to, že koniec tohto sveta pre každého príde inokedy, ale určite.

... a Slovo sa telom stalo

„... a prebývalo medzi nami.“ To Slovo prijalo meranie života čísla-

mi, podriadilo sa ľudskému plynutiu času. Narodilo sa na Vianoce, umrelo na Veľkú noc. Dožilo sa 33. rokov. Prišlo z večnosti do časnosti a vrátilo sa späť do večnosti. A to všetko preto, aby človek pochopil, že za pomyselnou hranicou čas neexistuje, že za túto hranicu si so sebou z tohto sveta zoberieme iba svoje skutky.

Prosba na konci roka

365 dní roka ubehlo. Uzavrel sa kalendár. Uzavreli sa mnohé činnosti, práce. Ukončila sa ďalšia etapa nášho života. Robíme uzávierky, bilancujeme, hodnotíme. Zhodnotme preto v tento deň uplynulý rok, urobme bilanciu našich skutkov, rozdelme ich na plusy a mínusy, na dobré a zlé, prirátajme, odrátajme a uzávierku predložme Bohu. On je milostivý k ľutujúcim, on odpustí. Ďakujme za všetko dobré a ľutujme všetko zlé. Prosme Boha, aby naše dobré skutky išli s nami do večnosti a zlé nech zmiznú v jeho odpustení a v našej ľútosti. Prosme aj za našich blízkych, o pomoc pre nich a pre ich blízkych, a tiež pre blízkych ich blízkych, a pre... Jednoducho – Bože, ochraňuj celý svet! Toto nech je prosba posledného dňa v roku.

Magdaléna Mrovčáková

Hľa, otvára sa brána nebies dokorán

V novembri slávime slávnosť Všetkých svätých. Táto slávnosť je pre mňa vždy veľmi krásna, ale hlavne naplňujúca, tento rok možno ešte viac ako po minulé roky. Táto slávnosť je tak fascinujúca, lebo v nej neoslavujeme len tých svätých, ktorých Cirkev vyhlásila za svätých a máme ich spomienky či sviatky v liturgickom kalendári. Ale oslavujeme všetkých, ktorí sú v nebi, nielen tých významných a známych svätcov Cirkvi.

Pokúsme sa zamyslieť nad svätosťou a týmto úžasným sviatkom z pohľadu liturgie, ktorej texty hovoria za všetko. Naozaj, ak vnímame svätú omšu a slová v nej, potom nám každé slovo má čo povedať do nášho života. Už hneď v úvode svätej omše môžeme spievať pieseň JKS 417 Hľa otvára sa brána nebies dokorán. Skúsme pouvažovať nad hĺbkou textu tejto piesne a odkazom pre nás všetkých.

„Hľa, otvára sa brána nebies dokorán a oko hľadá ta k nebeským výšinám. Tam chóry svätých Boha zvelebujú a zbory Serafov mu prespevujú.“

Naše oči by mali hľadiť často k nebeským výšinám. Dobré to znázorňuje v omši aj symbol kadidla. Dym z kadidla má totiž hlbokú symboliku. Dym vystupujúci z kadidla sa vznáša hore k nebu. Aj naše prosby a chvály sa majú vznášať k nebu, k Bohu ako dym voňaveho kadidla.

No nie je veľmi dôležitý náš fyzický zrak, ale duchovný. Naše srdce sa má upriamiť na nebo. Rozmýšľame vôbec niekedy o nebi? O tom, čo nám Boh pripravil v nebesiach? Ako opravdiví veriaci by sme sa mali nad takýmito otázkami zamýšľať. Minimálne Sviatok všetkých svätých nám to pripomína.

V nebi chóry svätých Boha zvelebujú, teda v nebesiach je množstvo svätých, ktorí oslavujú Pána celého neba a zeme. Hľadáme teda k nebeským výšinám aj k týmto zástupom tolkých svätých.

„My pripojmesa knim so spevom nábožným a vzdajme slávu Bohu hlasom ľúbivým. Ich viera v Boha tam už zvíťazila a láska našla tiež, po čom túžila.“ My sa máme k týmto svätým v nebi pripojiť tiež a oslavovať Boha už tu na zemi. Ale iba so spevom nábožným môžeme Pána Boha chváliť. Opravdivou a úprimnou nábožnosťou sa Bohu páčime. Snažme sa preto často pripájať k svätým, ktorí chvália v nebi Boha stále.

Tí, ktorí sú v nebi, sú tam preto,

lebo zvíťazila ich opravdivá viera a Boh ich odmenil nebeskou hostinou, teda večnou odmenou. Zároveň sa

v piesni spomína, že láska našla po čom túžila už tu na zemi. Teda ak túžime po nebi a večnej odmene, musíme túžiť láskou. Iba naša láska nás dovedie do nebeskej vlasti. Nie iba slová o nebi nás aj skutočne do neba dostanú, ale predovšetkým náš život naplnený láskou. Opravdivá láska na zemi, túži po nebi, lebo v nebesiach sa táto naša láska stretne s najväčšou Láskou, samotným Bohom.

„Ó, svätí, ktorí Boha v nebi chváľte a s anjelmi ho spevom vrúcny slávnosť, ach, na nás bratov, sestry, si spomnite tam, pred Bohom, nebeskom na úsvite.“ Svätí chvália Boha spolu s anjelmi. Každý človek má svojho anjela strážcu, ktorý ho ochraňuje a oroduje za neho u Boha. Preto sa prihovárjame aj k anjelim, lebo oni sú v Božej blízkosti. Anjeli sú naši „duchovní priatelia“.

Kto sú vlastne svätí v nebi pekne naznačuje spomínaná pieseň. Sú to naši bratia a sestry. Cez liturgický rok oslavujeme viacerých známych svätých, ktorých životopisy poznáme. Lenže v nebi je veľa svätých, ktorí nie sú vyhlásení za svätých, ale aj tak za nás môžu orodovať u Pána. Práve v tom tkvie Sviatok všetkých svätých, že oslavujeme všetkých v nebi. Istotne aj naši zosnulí známi bratia a sestry, ak

sú v nebi, orodujú za nás. Teda na začiatku novembra oslavujeme celé nebo, nebeský Jeruzalem. Oslavujeme iste aj našich bratov a sestry, ktorých sme poznali a prosíme, aby si spomenuli na nás pred nebeským Otcom. Aj kňaz v modlitbe dňa sa modlí na príhovor tolkých orodovníkov v nebi. Modlime sa aj my k nim, aby orodovali za nás u Otca v nebi.

„Náš chválospev nech letí k nebies výšinám, v ňom túžba srdca obracia sa vrelo k vám: vy, ó, drahí svätí, pomôžte v boji, nech čnosť snahy diablove tu pokorí.“

Ako my teraz našimi modlitbami za zosnulých, odpustkami pre nich, pomáhame dostať sa im do neba, aj oni potom nám budú pomáhať z neba a orodovať za nás. Obyvatelia nebeského Jeruzalema nám pomôžu aj v boji proti diablu, ak ich budeme prosiť. Lebo v nebi máme tolkých orodovníkov.

Sviatok všetkých svätých nám dáva do pozornosti veľmi dôležitú vec – svätosť. Aby sme sa tu na zemi snažili o svätosť nášho života. V prefácii kňaz spieva: „za nimi sa aj my ponáhľame na našej nebeskej púti.“ Naozaj sa máme ponáhľať na našej púti, ktorá má cieľ v nebi. Ale ako chápať to ponáhľanie? Iste nie tak, aby sme čím skôr zomreli a prišli do neba. Ale svojím životom, modlitbami, teda svätosťou sa máme ponáhľať za svätými. Aj svätí boli ľudia, takí istí ako sme my, len hlboko zakorenení v Bohu. Veď aj naši bratia a sestry, ak sú v nebi sú svätí.

Prajem všetkým, aby sme sa snažili o svätosť a zároveň prosili našich orodovníkov, aby nám v tom svojím príhovorom pomáhali. Nech ľudia vidia v našich názoroch, skutkoch a celom našom živote, že chceme byť svätými a úprimne sa o to snažíme. A potom naozaj raz dosiahneme náš definitívny cieľ, nebeskú vlasť, kde budeme so všetkými svätými chváliť Boha naveky.

Oliver Siksa, Teplička

Dobrá Novina

Kimini Small Home, Keňa 2012, deti z centra v jednej z tried a slovenská dobrovoľníčka Monika, autor fotky: Daniel Fiala

Čochvíľa budeme prežívať vianočné sviatky s našimi blízkymi a so všetkým, čo k nim patrí. Okrem vianočného stromčeka, štedrovečerného stola a kolied k Vianociam patrí predovšetkým radostná zvesť – dobrá novina o narodení nášho Pána Ježiša Krista. A kto iný by ju mal v našich domácnostiach zvestovať, ak nie naše deti. Tie sa totiž už niekoľko mesiacov pred Vianocami intenzívne stretávajú a spoločne sa učia spievať, hrať a recitovať texty o narodení Ježiška. Okrem toho, že ich to stojí veľa síl a sebazaprenia, deti majú predovšetkým skutočnú radosť z toho, že sú schopné vyzbierať nemalé množstvo peňazí pre iné deti, ktoré žijú kdesi v ďalekej Afrike.

Dobrá Novina je kolednícka zbierka eRka – Hnutia kresťanských spoločenstiev detí z celého Slovenska a práve táto zbierka sa snaží vďaka podpore NÁS VŠETKÝCH sprostredkovať pomoc ľuďom z afrických krajín. Konkrétne ide o podporu projektov v štátoch východnej Afriky ako je Keňa, Uganda, Tanzánia a niektoré iné. Zväčša ide o projekty týkajúce sa práce s deťmi z ulice, s deťmi s postihnutím, s mladými matkami, ktoré ostali samy, ale tiež projekty týkajúce sa rozvoja v oblasti poľnohospodárstva či malého podnikania.

Projekty, ktoré Dobrá Novina podporuje sú vždy starostlivo vybrané, schvaľované a monitorované slovenskými pracovníkmi eRka. Okrem toho eRko každoročne vysiela dobrovoľníkov zo Slovenska, ktorí majú niekoľkomesačnú osobnú skúsenosť s prácou

v konkrétnych projektoch v Keni. Títo dobrovoľníci sú mladí ľudia možno aj z našich farností, ktorí majú možnosť poznať chod a aspoň chvíľu tvoriť súčasť jednotlivých projektov.

Jedným z takýchto projektov je projekt Kiminini Small Home, v ktorom dva roky po sebe pôsobili počas troch mesiacov slovenské dobrovoľníčky Ivana a Mária. Išlo o projekt podporovaný Dobrou Novinou, ktorý bol zameraný na prácu s deťmi s fyzickým postihnutím. V centre Kiminini Small Home žije 19 detí a jedna pestúnka. Toto centrum umožňuje deťom, ktoré sú jeho súčasťou navštevovať škôlku, základnú aj strednú školu, nakoľko sa nachádza v areáli spomínaných zariadení. Tak aj deti, ktoré sú na vozíčkoch, nevidiace alebo deti s barlamami dokážu prejsť tento krátky úsek bez veľkých problémov.

Tieto deti sa učia spolu s ostatnými deťmi z dediny a treba podotknúť, že sa učia veľmi rady. Už tie najmladšie si uvedomujú, aké dôležité je pre nich vzdelanie a hoci v ťažkých podmienkach, ale o to s väčšou vytrvalosťou a chuťou sa každý deň učia nové veci. Mnohé z detí chcú byť lekármi či učiteľmi a veru sa o to aj veľmi snažia. Deti zo spomínaného centra sú veľmi živé a šikovné a aj napriek svojim nedostatkom sú veľmi samostatné. Neraz povedia, ako veľmi sú vďačné za to, že môžu chodiť do školy, že majú strechu nad hlavou, že sa majú kde hrať a že majú dvakrát denne čo jesť. Všetky tieto deti vedia, že existuje nejaké Slovensko, kde sú tiež deti a ľudia, ktorí im chcú pomôcť a aj napriek obrovskej dialke ich tak veľmi podporujú.

Ivana Hamráková, Teplička

Ahoj, Dobráčikovia,

pokoj a radosť naplnia naše domovy, veď je tu zas vianočný čas. Tešíme sa všetci. Naozaj? Predstavte si, že nie. Pred sviatkami veľa ľudí konštatuje, že sa na Vianoce vôbec neteší, že je to len samý zhon, starosti, upratovanie... Tak čo s tým? Je to ťažké zastaviť, lebo každá mamička či ocko chcú mať na Vianoce všetko tip-top. A keď to nie je, robia si z toho starosti a ich srdcia sú znepokojené. Asi by sme s tým mali niečo urobiť.

* Tak napríklad, zapojiť sa do príprav – iste pomáhate pri upratovaní a snažíte sa poslúchnuť, čo vám rodičia prikážu, veď si chcete darčeky zaslúžiť. Skúste však urobiť i niečo, čo nikto neprikázal. Na to však potrebujete mať otvorené oči a všímať si veci okolo seba.

* Ďalším tipom pre vás by mohla byť skromnosť – netlačiť na rodičov alebo na Ježiška, aby vám kúpili veľa darčiekov, drahých darčiekov. Veď otec a mamka musia toľko pracovať, tráviť čas pri nakupovaní, aby vám mohli prania splniť. Ak budete mať skromné

prania, skromnejšie nároky, rodičia nebudú musieť toľko času tráviť prácou a zháňaním potrebných – nepotrebných vecí.

* Modlitba je súčasťou príprav na Vianoce. Bez nej je všetko ťažšie. Aj v tom zhone, aj pri veľkých starostiach je dôležité osloviť Pána Ježiša, zveriť mu svoje problémy. Možno aj povedať: „Nevládzem sa modliť, nechce sa mi modliť, pomôž mi, Pane Ježišu.“ To platí nielen počas Vianoc, ale i po celý rok. (Tu vám, všetkým deťom, ktoré navštevujete detské sväté omše,

chcem poďakovať za účasť na týchto omšiach i za spev, ktorým vzdávate vďaka a oslavujete Boha. Myslím, že tým veľkou mierou pomáhate sebe i svojim rodinám, za ktoré sa pri týchto omšiach modlíte a vyprosujete potrebné milosti, hoci si to možno ani neuvedomujete. Prajem vám, aby ste boli v tomto vytrvalí.)

* Nemôžeme zabudnúť na útechu. Uvedomujem si, že nielen rodičia či starí rodičia prežívajú zhon. Prežívate ho i vy. Máte kopolu úloh, záujmov, starostí a chcete všetko stihnúť. No sú tu i ľudia, ktorí čakajú na vašu útechu. Vy im môžete pomôcť svojou prítomnosťou, vypočuť si ich problémy, zahrať sa, alebo len byť s nimi. Sú ľudia, priatelia, starí rodičia, ktorí sa cítia byť osamelí a čakajú na vás.

* Ostáva nám ešte niečo veľmi dôležité, a to je vďačnosť. Tá je na mieste vždy, nie len počas Vianoc. Budme vďační, predovšetkým Bohu, za všetko, čo máme – za náš život, izbu, rodinu, priateľov i za každú maličkosť – za večeru, za úsmev... Tiež rodičom a blízkym, ktorí sa o nás starajú. Poďakovaním určite vlejete kúsok pokoja do srdca každému človeku. ☺ Nezabudnite poďakovať aj za štedrú nádielku pod stromčekom.

Dobráčikovia, ak sa posnažíte a vezmete si k srdcu naše vianočné tipy, urobíte veľkú vec. Spôsobíte tým zmenu. Zmenu nielen vo vašom vnútri, ale i zmenu vo vašom okolí. Možno sa ľudia opäť začnú tešiť na Vianoce.

Adriana Lazorová

ZABAVTE SA

A aby ste si spríjemnili vianočný čas, pospájajte čísla podľa poradia. Potom si môžete obrázok vymaľovať.

farský informátor

Dátumy

1. svätého prijímania v našej farnosti

- **Teplička – 18. máj**
(5. veľkonočná nedeľa)
- **Markušovce – 25. máj**
(6. veľkonočná nedeľa)

Ružencové bratstvo Markušovce

Správa o hospodárení s finančnými prostriedkami Ružencového bratstva v Markušovciach za obdobie november 2012 – november 2013:

- zostatok k 15. 11. 2012 – 1 324,58 €
- príjmy 11/2012 – 11/2013 – 2 117,53 €
- výdavky 11/2012 – 11/2013 – 1 726,48 €
- zostatok k 15.11.2013 – 1 715,63 €

Do príjmov sú zahrnuté: mesačné zbierky z prvého piatku a prvej nedele, milodary na kvety – Boží hrob, pokladnička ružencového bratstva – milodary na kvety, úroky.

Výdavky tvorili: výzdoba chrámu na Vianoce, na Veľkú noc, na sviatok sv. Michala, príspevok na opravu oltára v dominikánskom kostole v Košiciach, príspevok na rádio Lumen, televíziu LUX, čistiace prostriedky, drobné potreby pre kostol a iné.

Výmena kotla na fare

V dňoch 29. 10. – 31. 10. spoločnosť Kunzo plus, s.r.o. previedla výmenu plynového kotla na fare.

eRkurz v Markušovciach

V sobotu 30. 11. sa v Markušovciach uskutočnil eRkurz – duchovno-formačné podujatie pre animátorov eRka – Hnutia kresťanských spoločností detí. Zúčastnilo sa ho

25 animátorov zo 7 farností (Levoča, Spišské Podhradie, Granč, Odorín, Spišská Nová Ves, Danišovce a Markušovce). Program mal duchovný aj vzdelávací charakter a celá akcia bola ukončená súkromnou svätou omšou v spoločenskej miestnosti na fare.

Program požehnaní domov

26. 12. (štvrtok) – Sv. Štefana – Markušovce od 14:00 hod.

1. skupina – Komenského od SNV, Bystrá, Michalská od fary, Za Hornádom, potom na Michalskej smerom do SNV.

2. skupina – SNP od SNV, Podhradová.

28. 12. (sobota) – Sv. Nevinia-tok – Markušovce od 09:00 hod.

1. skupina – Školská, Odorínska, Nepomuckého od kostola po most, Pod horou.

2. skupina – Krátka, Slovenská, Poľná, Brezová, Železničná, Nepomuckého v smere od Rudnianska, Banícka.

29. 12. (nedeľa) – Svätej rodiny – Lieskovany od 14:00 hod. pôjdu dve skupiny od pani kostolníčky **Pod Teplička začiatok medzi 17:00 – 18:00 hod.** od pani Potočnej smerom hore.

4. 1. (sobota) – Teplička od 09:00 hod.

1. skupina – od pani Cecílie Koňakovej hore na vyšný koniec po hlavnej ceste po pána Jána Dzimku, potom od cintorína Zaploty, ulička ku kostolu, ulička ku škole, ulička pri obchode, potom cez Zaploty smerom ku kapličke na Obraz.

2. skupina – od pána Jána Račka na Riveň, potom na Štehlín a Štehlínek, dole uličkou k pánovi Holečkovi, domy pri kultúrnom dome, potom smerom do Korytna.

-red-

Rodičia, na slovíčko

Máme pocit, že nás sa to netýka a zrazu, hop! Už je neskoro. Musíme sa dívať na dieťa, ktoré nám uniklo spod kontroly a nič si život závislosťou.

Závislý je vraj každý – od kávy, cigariet, internetu, mobilu... Ale dá sa povedať, že najhoršie závislosti sa týkajú legálnych (alkohol, cigarety) či nelegálnych (prchavé, neprchavé) drog. Dnes ich už je toľko, že na ich zoznam by nám iste nepostačila táto stránka. Alarmujúci je fakt, že v dnešnej spoločnosti sú mnohé z nich bežne dostupné, alebo sa dajú ľahko namiešať z dostupných surovín (napríklad z liekov, z kávy...) Stránky internetu ponúkajú rôzne recepty. Spiš je vraj považovaný za druhé najdostupnejšie centrum drog. Nie je zámerom strašiť, možno len skúsiť oboznámiť sa s rizikami, pretože je neľahké, hlavne v počiatočných štádiách, odhaliť závislosť od drog.

Drogy sa môžu vpichovať do žily, šnupať, fajčiť, natrieť do nosa, užívať cez ústa v podobe tabliet a pod. Čím v skoršom veku závislosť začína, tým je väčší predpoklad rýchlejšieho návyku. Najrozšírenejšou drogou je pervitín (piko, pedro, péčko, perník, speed), ktorý sa dá namiešať. Bezprostredné účinky pervitínu nastupujú rýchlo, najneskôr do hodiny. Stav intoxikácie pervitínom trvá zhruba od štyroch do ôsmich hodín, avšak úplné odznenie jeho účinkov (tzv. dojazd) môže trvať až do nasledujúceho dňa. Na fyzickej úrovni sa jeho účinky prejavujú zvýšením krvného tlaku a srdcovej činnosti, prípadne aj zvýšením telesnej teploty, motorickým nepokojom, triaškou, potením, suchom v ústach a rozšírenými zrenicami. Na psychickej úrovni dochádza najmä k celkovej stimulácii organizmu, ktorá sa prejavuje obrovským prívalom energie, zvýšením pozornosti, sústredenosti a celkovej výkonnosti organizmu, zároveň sa vytráca únava a chuť k jedlu. Dostavuje sa pocit eufórie, nárast sebavedomia, zhovorčivosť, strata zábran a celková psychická uvoľnenosť. Urýchľuje sa proces prijímania vonkajších informácií a tok myšlienok, ale často na úkor schopnosti tieto podnety zmysluplne spracovať, prípadne sa môže objaviť stereotypné správanie. Pri „dojazde“ je štandardne prítomná úzkosť alebo depresia, ktorá býva sprevádzaná nemožnosťou zaspáť, aj napriek celkovému vyčerpaniu organizmu.

Riziká zväčša súvisia s pocitmi úzkosti, strachu, paranoje alebo paniky, prípadne sa môžu objaviť halucinácie alebo poruchy myslenia. Osobitné riziko predstavuje možnosť predávkovania vzhľadom na neznámu kvalitu užitej dávky, ale aj neznáme prímеси. Podobne ako pri extáze, pri užití pervitínu hrozí riziko dehydratácie a vyčerpania organizmu v dôsledku nepocítovania varovných signálov.

Treba pamätať na to, že nebezpečné látky pribúdajú rýchlejšie, ako by ich stihol zastaviť zákon. A my – rodičia, sa musíme sústrediť predovšetkým na prevenciu, ktorá spočíva nielen v rozhovoroch o možných rizikách a následkoch drog, ale i v trávení spoločného času, sledovaní kamarátov našich detí, prostredia, v ktorom sa pohybujú. Nech sú nám Vianoce príležitosťou na vytvorenie príjemnej pohody v rodinnom kruhu, kde všetci budú pociťovať také naplnenie, ktoré nemôže poskytnúť nič iné.

Spracované podľa www.rastamama.sk
Adriana Lazorová

Založené 1999

fotoobjektívom

Večné sľuby brata Jozefa

Snímky: P. Lazor

V sobotu, 5. októbra v kostole Ducha Svätého v Levoči brat Jozef Sukeník zložil do rúk brata kustóda Tomáša Lesňáka večné reholné sľuby.

Vydáva Rímskokatolícky farský úrad Markušovce pre farnosť Markušovce a filiálky Teplička, Pod Teplička a Lieskovany. Zodpovedná redaktorka: Mgr. Monika Hodníčková. Redaktori: Mgr. Adriana Lazorová, Peter Lazor, a externisti. Sadzba a grafická úprava: Ing. Peter Hamrák. Technické spracovanie: Tlačiareň Kežmarok. Jazyková úprava: Mgr. Barbora Klučárová. Odborný konzultant: Mgr. Ondrej Švančara, Imprimatur: Prof. ThDr. František Tondra, spišský diecézny biskup, BÚ 16. 2. 1999, č. prot. 113/99. Registrované OÚ, odbor školstva a kultúry v Spišskej Novej Vsi, reg. č. 2/99. Náklad 1000 kusov. Adresa redakcie: Rím. kat. farský úrad, Michalská 52, 053 21 Markušovce. Nepredajné. E-mail: info@pokojadobro.sk. <http://www.pokojadobro.sk> Redakcia si vyhradzuje právo upravovať príspevky. Nevyžiadané rukopisy nevraciam.

www.pokojadobro.sk